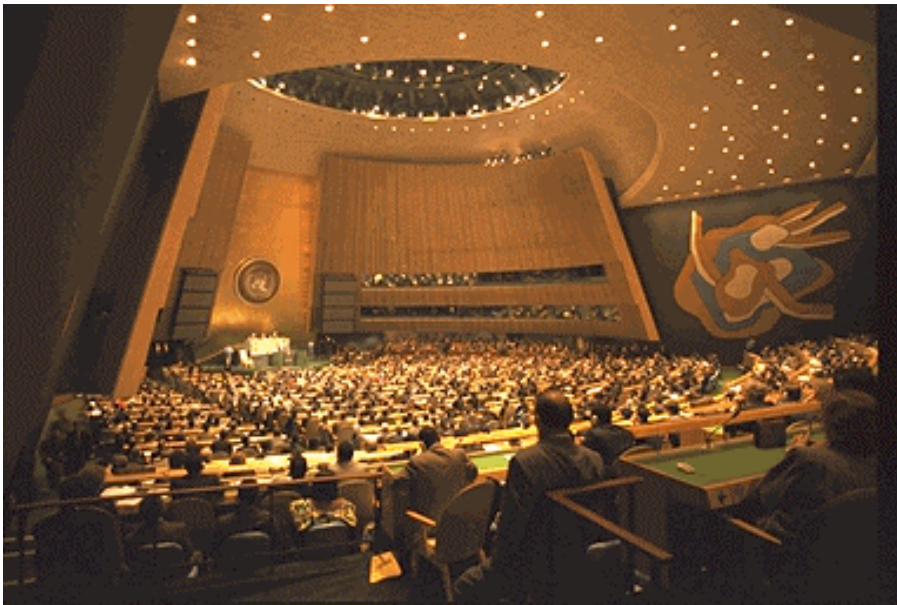

VÄRLDEN OCH VI

Tidskrift om FN, demokrati och federalism

Ibland slås man av hur totalt begreppet "demokrati" slagit igenom som ideal för nationalstaternas styrelseform. Det betyder ju inte att alla världens stater verkligen är demokratier, långt därifrån. Men i många stater pågår en utveckling mot demokrati. Och hos stater som – ännu? – inte har det som ideal talar man i alla fall om "folkstyre" och "annan form av demokrati".

"Millennium Forum": NGOs i FNs Generalförsamling

Men har vi som demokratier anledning att förhäva oss? EU, som berömmar sig av att vara en sammanslutning av demokratiska stater, har inte ens någon författning.

Men visst innebär den ökande andelen demokratier i världen en för oss världsfederalister glädjande utveckling. Och när man ser på dom förslag till stärkande av FN som läggs fram från skiljda håll, av ministrar och av skiljda NGO:s, så slås man av hur vanligt det är att dessa motiveras med behovet av "ökad demokratisering".

Innehåll:

Hans Regnéll, minnesord

Karl Reinhold Haellquist, minnesord

En europeisk författning – nu!

Tre FN-möten i Stockholm

IPS – en annorlunda nyhetsbyrå

"Millennium Forum", New York

Nalle Puh och rasismen

Nummer 2-3

Årgång 52

2000

ISSN 0346-4881

Hans Regnéll, minnesord

Hans Regnéll, under många år ledare för den svenska grenen av Världsfederationsrörelsen, avled den 18 april, i en ålder av 81 år. Förutom ovärderliga insatser för vår förening och för den svenska fredsrörelsen i stort utförde Hans Regnéll också ett internationellt betydelsefullt arbete inom den federalistiska världsrörelsen, World Federalist Movement.

Hans kom tidigt med i den världsfederalistiska rörelsen, och valet av honom till ordförande, när Hugo Osvald avgick 1966, var självklart. Han var föreningens ordförande till 1988, därefter dess hedersordförande. Livet ut fortsatte han att arbeta för föreningen och att delta i den offentliga debatten i fredsfrågan och om de globala problemen överhuvudtaget.

När Hans vid årsmötet 1966 åtog sig ordförandeskapet i Sveriges Världsfederalister, visste han, att han en svår uppgift väntade. Han hade upplevt den första tidens entusiasm och stora framgångar för rörelsen. Ledande personer inom olika områden - Bertrand Russell, Albert Einstein, Clement Attlee, lord Boyd Orr, och många flera - uttalade sig om behovet av en världsstyrelse. Även i Sverige gav många politiker och intellektuella idéerna sitt stöd. Den tidiga "Arbetsgruppen för Världsfederation", SAV, ombildades till en förening, som snabbt växte, lokalgrupper bildades runtom i landet, och medlemmarna räknades i tusental.

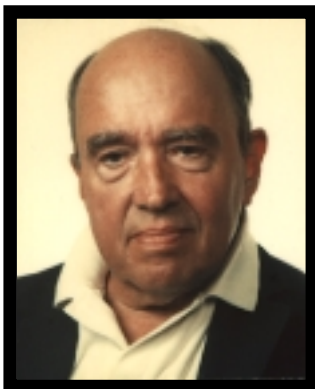
Nationalstaternas suveränitet måste begränsas till förmån för en världsstyrelse med världsparlament, världsregering och världsdombolar - det var budskapet, och så skulle efter de två ohyggliga världskrigen freden i världen säkras. "Världsfred genom Världslag".

Men Europa och stora delar av världen behärskades av totalitära regimer, och efter andra världskriget kom ett nytt krig, det kalla kriget.

I den situationen verkade världsfederalisternas projekt helt oralistiskt. "Hur skulle man få med de kommunistiska staterna i en världsfederation på demokratisk grund?"

Något svar på den frågan hade inte världsfederalisterna, rörelsens idéer framstod som inaktuella, och många medlemmar gav upp. En anpassning till den nya situationen blev nödvändig, men de

grundläggande idéerna fasthölls som långsiktiga mål. En världsregering var inte tänkbar, men FN fanns, och världsfederalisternas nya linje blev stöd till FN med samtidigt krav på reformer för att effektivisera organisationen. En revision av FN:s stadga föreslogs tidigt av världsfederalisterna. Idag - äntligen! - har det blivit en högaktuell fråga p.g.a. den världspolitiska dagordningen.

Världsfederationsrörelsen arbetade också med en rad andra problem och var tidigt ute med att beteckna dem som "globala", t.ex. miljöproblemen. Bistånd till utvecklingsländerna var ett område, som ägnades uppmärksamhet, liksom befolkningsfrågan, en internationell rättsordning och de mänskliga rättigheterna.

Hans Regnéll engagerade sig starkt i dessa frågor, och han framträdde, i tal och i skrift, både i Sverige och internationellt i Världsrörelsen. Hans perspektiv var världsfederalistiskt med ständigt betoning av att problemen måste lösas i samverkan över gränserna och att det gemensamma bästa måste ta över snävt nationella intressen. - Engagemanget i bistandsfrågorna resulterade bl.a. i den studiehandbok, "Deras problem är våra", som han utarbetade och som utkom 1973 på Folkuniversitetets Förlag.

Detta var stora politiska frågor, föremål för en omfattande debatt. Den plattform, som SVF erbjöd Hans, var inte betydande, men han uppträdde också utanför föreningen som talare och med tidningsartiklar. Hans argumentering var övertygande, man lyssnade på hans ord, och SVF:s medlemstidning "Världen och Vi" kunde, trots liten upplaga, innehålla artiklar av personer som miljökampen Rolf Edberg ("Vad vi behöver är en världsmyndighet"), professorn Tor Ragnar Gerholm ("Mot världsfederation genom energipolitik"), och ambassadör Inga Thorsson, som var ledare för den svenska delegationen vid FN:s nedrustningskonferens. Hon förekom både i SVF:s

tidning "Världen och Vi" och som talare på världsfederalistiska konferenser. Under årtiondena efter kriget förespråkade de stora svenska fredsföreningarna isolerad svensk nedrustning, medan världsfederalisternas linje var, att svensk nedrustning endast kunde göras parallellt med andra länder. Inga Thorsson delade världsfederalisternas uppfattning.

Med FN-frågorna arbetade Hans ständigt, och 1994 utkom hans bok "På väg mot en tryggare värld?" med underrubriken 'Kan hoten mot människans överlevnad avvärjas?' Den innehåller, förutom historiska tillbakablickar, en redogörelse för problemen och en ingående diskussion av olika idéer och förslag till lösningar, vilka skulle möjliggöra ett positivt svar på frågorna om framtiden.

För Hans var ett nära samarbete med världsfederalisterna i de nordiska grannländerna mycket angeläget. Här kan många personer nämnas: Per Haekkerup, sedermera dansk utrikesminister, president i Världsrörelsen – Hermod Lannung, dansk delegat i FN, också han president i Världsrörelsen – Knud Nielsen, folkhögskolemannen i Helsingör, som på ett lysande sätt predikade världsfederalism, också i Norge och Sverige. Bland norrmännen kan nämnas från de första åren flygvapenchefen och polarforskaren Hjalmar Riiser-Larsen. Andra kända personer i Norge, som stött "En Verden", är Odd Nansen och Thor Heyerdahl. I samarbetet mellan föreningarna spelade Jacob Grønning och Sigrid Hannisdahl stor roll.

Hans månade sig mycket om vår förening, talade ofta om att de världsfederalistiska idéerna och att förslagen måste ha en folklig förankring. Han ville också engagera ungdomen i rörelsen. Detta visade sig dock svårt under radikaliserings årti-

onden, unga människor krävde action och vände ryggen till den gamla tidens ideella föreningar. Nedgången i medlemstalet bromsades upp, men den fortsatte ändå, allteftersom de tidiga entusiasterna och medarbetarna försvann av åldersskäl. Under hela Hans tid som ordförande upprätthölls dock alla delar av föreningens verksamhet med möten, tidningen osv. - Föreningens svårigheter efter hans avgång, och osäkerheten om dess framtid, var ett stort bekymmer för honom.

På bärkraften i de världsfederalistiska idéerna tvivlade dock aldrig Hans. T.o.m. nationalstaterna i Europa hade ju gjort avkall på sin suveränitet för att säkra freden och för det gemensamma bästa!

Och Världsrörelsen WFM - "World Federalist Movement" – med huvudkvarter intill FN-skrapan i New York står stark och utgör en betydelsefull NGO.

Hans Regnéll var professor i filosofi vid Lunds universitet. Hans arbete i fredsrörelsen utmärktes av idériedom, en djupgående behandling av varje fråga, initiativkraft och oförtröttligt arbete för Saken - trots det svåra fysiska handikapp, som han led av under nästan hela sitt vuxna liv. En beundransvärd människa.

Hans var ledare för Sveriges Världsfederalister under nästan hela den tid, som föreningen verkat. Hans ledarskap präglades av ett noggrant iakttagande av formerna men också av en stilla humor och ett skånskt lugn. Vid möten och sammanträden lät han alla komma till sin rätt och alla trivdes. Han blev också allas var gode vän. Saknaden efter Hans är svår. ■

Klas De Vylder

Några böcker av Hans Regnéll

The Challenge of World Poverty, Lund 1995

På väg mot en tryggare värld?, Stockholm 1994

Filosofiskt lexikon (med Alf Ahlberg), Stockholm 1974

Deras problem är våra, Stockholm 1973

Karl Reinhold Haellquist, minnesord

Historikern och världsfederalisten Karl Reinhold Haellquist, Hjärup, tidigare verksam vid Nordiska institutet För Asienforskning (NIAS) i Köpenhamn, har avlidit 69 år gammal.

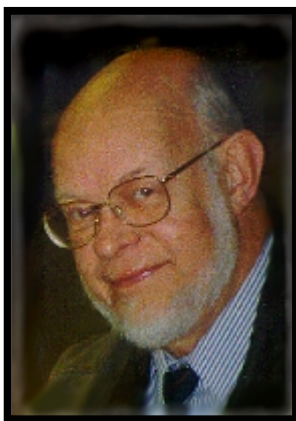
Karl Reinhold Haellquist studerade historia i Lund och blev 1969 anställd vid Centralinstitutet för nordisk Asienforskning i Köpenhamn, sedermera Nordiska institutet för Asienforskning, där han verkade fram till sin pensionering för några år sedan.

Ett stort livsverk och pionjärbete är därmed till ända. Karl Reinhold, som alla kallade honom för, fick tidigt ett starkt utvecklat intresse för historia och aktuell politik i Indien och hela Sydasiens och kom tillsammans med sin hustru Inger Sondén-Haellquist att skriva standardverket "Indiens och Pakistans historia" (först utgivet 1969) som kommit ut i många och senare reviderade upplagor. Boken uttrycker författarnas historie- och samhällssyn – öppen, vidsynt och anti-etnocentrisk. I detta arbete fanns en pedagogisk grundsyn som var radikalt annorlunda än den eurocentriska världsbild som då präglade vår bild av omvärlden. Karl Reinhold Haellquist och hans medarbetare, verksamma inom skola och bildningsarbete, hade under 60-talet utvecklat helt nya perspektiv i studiet av och undervisning om utomeuropeiska kultur som blev en självklar del av 60- och 70-talens uppgörelse med de gamla bildningsidealen.

På Asieninstitutet arbetade han oförtrutet i nästan 20 år med att förverkliga sina bildningsideal. Genom sina gedigna kunskaper och sitt enorma internationella kontaktnät blev han den främsta länken för generationer av skolelever, stu-

denter och forskare till Sydasiens historia och nutid.. Under alla år av förändringar, inte minst vad gällde inriktningen, var han en klippa på Asieninstitutet - det vänliga och tillmötesgående ansiktet utåt. Han försvarade också Sydasiens plats i den nordiska forskningen när vindarna hela tiden blåste mot det ekonomiskt mer attraktiva Öst- och Sydostasien.

Karl Reinhold blev tidigt intresserad av Världsfederationsrörelsen där han under många år deltog i den svenska grenens (Sveriges Världsfederalister, SVF) arbete. Han höll vid flera tillfällen föredrag och bidrog med kunniga inlägg i "Världen och Vi". Många erinrar sig hans utmärkta och framsynta artikel om Kashmir-konflikten i "Världen och Vi" nr 2 1998 ("Nytt krig eller nya förhandlingar?"). Den kom till just när det hettade till efter kärnvapenproven av Indien och Pakistan. På sitt speciella sätt gav han först den historiska bakgrunden till konflikten, och gav sedan de båda parternas syn på den aktuella konflikten. Slutligen gav han sina synpunkter på den farliga situation som nu uppstått i och med att två fientligt sinnade grannländer nu har tillgång till kärnvapen.

Karl Reinhold under var de sista åren revisor i SVF. Han deltog ofta med liv och lust i föreningens möten, antingen de gick av stapeln i Stockholm eller Lund. Vi saknar honom. ■

Jan Bellander

Några böcker av Karl Reinhold Haellquist

Asian trade routes, London 1991

Asien förr + nu, Solna 1985

Indien under 70-talet, Stockholm 1977

Indiens, Pakistans och Bangladesh's historia, Lund 1973

En europeisk författning – nu!

av Peter Thyselius

Inför "östutvidgningen" saknar EU något så grundläggande som en författning.

Just nu pågår diskussioner om hur EU skall kunna anpassas till den s.k. östutvidgningen. Personligen vill jag hellre kalla det återföreningen, för det är ju detta det handlar om. Ett storartat försök att knyta ihop vår sargade kontinent efter århundraden av splittring och krig. Inte bara att återförena Öst- och Västeuropa efter det kalla kriget utan också att överkomma sviterna av brytningen mellan Öst- och Västrom, liksom efter reformationen och korstågen. Det handlar här inte bara om religion och ekumenik, det handlar om att förändra djupgående kulturella mönster, det handlar om seklers misstänksamhet som EU-projektet i bästa fall kommer att lyckas förvandla till samarbete för en gemensam framtid i fred och frihet.

EU har många fiender, särskilt i vårt land. En del säger sig vilja ett europeiskt samarbete, men på ett annat sätt. De anser att vi skall bryta upp EU och börja om från början. Det är naturligtvis möjligt men jag tror att omstarten, om det överhuvudtaget blir någon, då kommer först efter ytterligare 50 år och ett tredje världskrig. Under tiden sitter vi knäta på USA och de transnationella företagen i stället för Bryssel.

Alltså bör vi göra vad vi kan för att EU-projektet skall bli en framgång – alternativen förskräcker. Det kanske viktigaste just nu är att ge EU en författning, inte bara fylla i de hål som blev kvar efter Amsterdam-mötet. Tyvärr verkar det som om Ministerrådet tvekar. Inte minst den svenska regeringen skräms av det fula ordet överstatlighet. Men ju längre vi väntar, desto svårare blir det att ena ett växande antal stater kring en gemensam konstitution.

Så länge vi har kvar koncensusprincipen kan ett enda land, t.ex. Malta, blockera samtliga beslut inom EU. Denna bör alltså ersättas med dubbla majoritetsbeslut, d.v.s. majoritet av länder och majoritet av befolkning. Utan denna reform riskerar EU att bli totalt förlamat.

Det är ju också så att utan ett öppet och demokratiskt EU tenderar det folkliga stödet att försvinna, vilket vi har sett i det minskande deltagandet i valet till Europaparlamentet. Människor måste kunna känna sig delaktiga i ett projekt, annars vänder de sig ifrån det. Och med

tyngdpunkten i EU förlagd till byråkrater och korridorsnack mellan ministrar från olika länder i stället för till ett parlament och en kommission med klart uttalade befogenheter tenderar det demokratiska underskottet att minska ytterligare.

Att det europeiska samarbetet startade med en kol- och stålunion för att för all framtid förhindra krig mellan Tyskland och Frankrike var naturligt och nödvändigt. Likaså att samarbetet fortsatte i första hand på det ekonomiska området. Men nu är det dags att gå vidare och göra Europa till inte bara en marknad utan även en politisk union, med fulla demokratiska rättigheter och skyldigheter för dess medborgare. Vi har rätt att förvänta oss detta.

I dag är EU inte fullt demokratiskt. Det finns mycket som är fel och som behöver ändras på. Det är också möjligt att göra. Till skillnad från t.ex. Sovjetunionen så är EU flexibelt och möjligt att påverka. Och till skillnad från styrelserummen hos Mitsubishi, Unilever och ABB finns i EU ett folkligt inflytande, direkt eller indirekt. Det gäller att stärka det direkta genom att utöka parlamentets makt.

Att motsätta sig ett demokratiserande av EU påminner om Röda Armé-Fraktionernas resonemang att vi måste provocera fram fascismen i Västtyskland så att alla ser att den borgerliga staten är odemokratisk. Att lämna EU är heller ingen lösning. Jag har vid ett flertal tillfällen varit oense med den svenska regeringen men aldrig på allvar övervägt att avsäga mig mitt svenska medborgarskap.

Ett federativt Europa betyder ju såväl överstatlighet som subsidiaritet. Det vill säga att vissa stora frågor flyttas upp på gemensam europeisk nivå, andra (de flesta) flyttas ned på regional, landstings- eller kommunal nivå. Nationalstaten reduceras förhoppningsvis till en administrativ enhet på mellannivå.

Detta betyder naturligtvis inte att det egna språket eller den egna (eller den amerikanska) kulturen försvinner och ersätts av en grå europeisk sörja. EU har alltid värnat om olikheterna inom unionen och om minoriteternas rättigheter.

Överstatlighet i de stora frågorna låter som om besluten kommer att tas längre från medborgarna. Men åtminstone vi i de mindre EU-länderna skall nog vara tacksamma för ett formaliserat beslutsfattande eftersom det betyder att möjligheterna för de små att påverka skeendet är betydligt större än om de stora gör upp sinsemellan. EU:s små medlemsstater har alltid haft en kraftig överrepresentation. Denna kommer självfallet att minska något när fler medlemmar tas in – det är oundvikligt. Men fortfarande kommer en luxemburgare att ha mer att säga till om än en tysk.

Att på grund av rädsla att förlora en del av den egna makten avstå från återföreningen eller att skjuta upp den på obestämd tid vore katastrofalt för tilltron till det europeiska fredsprojektet, inte bara i kandidatländerna i Östeuropa, utan i hela världen, och skulle i längden visa sig ytterst kontraproduktivt.

Nationalstatens storhetstid är oundgängligen förbi, oavsett vad alla nationalisterna av skilda schatteringar säger. Valet står mellan att ingå i en demokratisk union och att vara en lekboll i händerna på marknadskrafterna. I ett federalt Europa kan politikerna som våra valda representanter behålla initiativet, och då har vi också en chans att bevara den västeuropeiska välfärdsstaten och att utvidga den till resten av Europa.

Låt oss alltså kräva en demokratisk författning för EU nu, innan det är för sent. Låt oss försöka påverka våra politiker till att visa kurage och framsynthet och uppmuntra dem till att låta sig styras mer av visioner för framtiden än av tankar på nästa SIFO-mätning. ■

Artikelförfattaren Peter Thyselius är ordförande i Europafederalisterna, som är den svenska grenen av UEF, Union of European Federalists. Web-adress: www.geocities.com/europafederalisterna

Tre FN-möten i Stockholm

av Jan Bellander

Under loppet av en vecka i maj månad hölls i Stockholm tre mycket olika möten, som alla, var på sitt sätt, hade med FN att göra. Intressant är att se hur dessa tre möten speglar grundläggande demokratiska värderingar inte bara som målsättning för FN utan också för dess medlemsstater. Och mycket av världsfederationsrörelsens förslag till förbättringar av FN är nu realpolitiskt allmängods, trots att de tidigare betraktats som orealistiska.

"Global Forum on Local Governance and Social Services For All"

Detta var en **officiell FN-konferens**, som pågick 2-5 maj i Stockholm. Det var en liten konferens jämfört med dom stora FN-konferenserna i t.ex. Rio, Kairo och Beijing. Den var arrangerad av FN genom dess organ UNDP och DPEPA/DESA i samarbete med ett antal svenska statliga, kommunala och privata organisationer. Antalet deltagare var ca 270, från omkring 80 olika länder. Konferensen utgjorde en slags uppföljning av en liknande FN-konferens som hölls i Göteborg 1996.

Konferensens ena huvudtema var **lokalt självstyre** inom ett land, alltså en decentralisering av statsmakten – ett klart federalistiskt grepp om

problematiken, alltså. Lokalt självstyre är ju en viktig komponent i statsskicket för alla länder som vill kalla sig demokratier. Redan Jean Jacques Rousseau (1712-78), schweizisk/fransk författare och filosof, imponerades av den knoppande schweiziska demokratin och skrev om lokalt självstyre som "*träningssmark för en demokratisk utveckling*".

Konferensens andra huvudtema, **social välfärd**, menade man hade en stark koppling till frågan om lokalt självstyre. Social välfärd är ju en fråga som kommit upp mer och mer under senare år, och är naturligtvis en fråga där det finns mycket stora skillnader mellan olika stater – det fordrar t.ex. att landet som helhet nått en viss ekonomisk nivå.

Tanken med konferensen var förstås att deltagande länder skulle utbyta erfarenheter.

Bland dom slutsatser som drogs var bl.a. att:

- medborgare i alla länder förväntar sig och önskar ett större deltagande i styrelseprocessen
- auktoritära och centraliserade regeringar har ofta svårt att ge grundläggande social service

Politiker, fackliga organisationer och kapitalägare är tre grupper som alla tenderar att motarbeta decentralisering eftersom de traditionellt föredrar att bestämma över individerna istället för att förhandla med dem.

Det är viktigt att inse, menade man också, att decentralisering är en politisk process, som inte (enbart) kan beskrivas i tekniska och administrativa termer.

Resultatet av konferensen finns samlat i tre dokument, som man kan hitta i sin helhet på Internetadressen för ett företag, Professional Management, som organiserade konferensen. www.pm.home.se. Det är faktiskt läsvärda dokument, trots att dom i stor utsträckning är både torra och formella, och att dom med få undantag främst tar fasta på administrativa problem. Men konferensen kan betraktas som en illustration till en av FN:s uppgifter: som föreningslänk i praktiska frågor mellan medlemsländerna.

"Samling för FN:s framtid"

Detta var en konferens för svenska ideella föreningar ("NGO:s") med intresse för FN och dess betydelse för vår framtid. Konferensen pågick 5-7 maj på Åsö gymnasium i Stockholm. I denna konferens deltog bortåt 200 deltagare. Ett sjuttital av dessa kom, som kanske naturligt är, från Svenska FN-förbundet och dess lokalföreningar och distrikt. Men dessutom kom deltagare från omkring sjuttio(!) andra organisationer. Många av dessa representerade föreningar med inriktning på mänskliga rättigheter och miljö, men det fanns också fredsföreningar, fackliga organisationer, skolor och naturligtvis världsfederalister.

Brita Leijon, demokratiminister, inledde den första dagen med en översikt över vad hon (dvs. svenska regeringen) ansåg som de viktigaste aktuella stegen till förbättring av FN: att stärka FN:s finanser, att öka antalet medlemmar i Säkerhetsrådet, att begränsa dess permanenta medlemmars vetorätt, att verka för att FN:s medlemsstater **dels** ratificerar ICC:s (Internationella Brottsmålsdomstolens) stadga, **dels** bättre åtföljer konventionerna om de mänskliga rättigheterna (MR).

Brita Leijon sade också att regeringen förberedde lagändringar som skulle göra det möjligt för Sverige att ratificera ICC:s stadgar under år 2001, och skulle tillsätta en utredning för att skapa en handlingsplan för att bättre åtfölja MR-konventionerna.

Konferensens slutdokument, som förberetts noga av sex arbetsgrupper, (se VoV nr 1-2000) diskuterades ingående i plenum. Många tillägg och ändringar gjordes då.

Några krav som det reviderade slutdokumentet innehöll:

- **att** Säkerhetsrådet demokratiseras och att dess permanenta medlemmars vetorätt begränsas;
- **att** väpnad intervention i en konflikt endast får genomföras efter beslut av Säkerhetsrådet;
- **att** FN måste avhålla sig från ekonomiska sanktioner som drabbar ett lands befolkning i stället för dess regering (aktuellt: Irak);
- **att** någon form av internationell beskattning behövs för att stärka FN:s dåliga ekonomi;
- **att** FN måste verka för att organ som IMF, Världsbanken och WTO, inte motarbetar konventioner som FN och dess organ (t.ex. ILO) antagit.

Slutdokumentet skickades vidare till "Millennium Forum", den stora NGO-konferensen i FN-högkvarteret i New York 22 - 26 maj, om FN i det 21 århundradet (se vidare sid. 10).

"Är FN omodernt?"

Detta var titeln på ett **offentligt seminarium** den 9 maj som utgjorde slutet på en studiecirkel ordnad av Stockholms FN-förening i samarbete med ABF. I seminariet deltog ett fyrtital personer.

Seminariets utgångspunkt, presenterad av Lars Eriksson, var radikala förändringar av FN: "lägg ner och starta om". Inledare var Gustaf Lind, folkrättsjurist på Stockholms Universitet. Han anslog genast den radikala tonen: "FN är en döende dinosaurie, och det skonsammaste vore att ge den ett nackskott!"

Fortsättningen av seminariet blev emellertid mindre dramatisk. Först Gustaf Lind och sedan Hans Lundborg från UD:s enhet för globalt samarbete talade om olika metoder att förbättra FN (GL: "lära dinosaurien nya konster").

Utom stadgerevision – en svår sak! – , som ger formella ändringar, så är det väl så viktigt med praxisändringar, dvs. nya tolkningar av den i och för sig ofta något luddiga FN-stadgan.

Ett exempel är följande: stadgarna säger att ett beslut i Säkerhetsrådet (SR) måste tas av minst nio medlemmar, däribland dom fem permanenta medlemmarna. Men hur det skall tolkas om vid ett beslut en av de permanenta medlemmarna är frånvarande – är det ett veto eller inte? Ursprungligen betraktades frånvaro av en av de permanenta medlemmarna som ett veto, men numera (i själva verket ända sedan Koreakrigets dagar) anses det att frånvaron inte innebär ett veto utan ett godkännande.

En annan och kanske viktigare förändring av praxis är att i dag de mänskliga rättigheterna (MR) håller på att mer och mer ta över den fortfarande existerande principen om medlemsstaternas fullständiga suveränitet, och principen om "icke-inblandning i medlemsstaternas inre angelägenheter".

Hans Lundborg nämnde speciellt Kofi Annans "Millennium Report", som han menade är utomordentligt bra. Jag har läst den och instämmer! Man kan hitta den på FN:s websida www.un.org/millennium/sg/report/ . ■

IPS – en annorlunda nyhetsbyrå

av Jan Bellander

IPS står för Inter Press Service. Det är en internationell pressbyrå, grundad 1964, med egna representanter i omkring 70 länder, och fasta kontakter i omkring 100 länder.

IPS skiljer sig en hel del från dom "vanliga" nyhetsbyråerna (TT, AP, BBC, CNN, Reuters, AFP osv.). Den tar framförallt upp sådant material som dom mer etablerade organisationerna inte bryr sig om.

IPS lägger tonvikten på nyheter från Asien, Afrika och Latinamerika. IPS bevakar särskilt utveckling, miljö, befolkningsfrågor, internationell politik och frågor som relaterar till mänskliga rättigheter, texttryandefrihet, barnens rätt, kvinnofrågor. IPS skildrar världen med hjälp av egna lokala journalister i över 100 länder.

Internet

Under slutet av 80-talet och början av 90-talet lade IPS ut sitt material (på den tiden bara på engelska och spanska) på web-nätet APC, som i Sverige representerades av NordNet APC. Idag har IPS en egen server och nyheter, featurematerial och bakgrundsartiklar läggs kontinuerligt ut på Internet. Dessutom är allt IPS-material lagrat i ett sökbart arkiv. **Sammandrag av nyhetsartiklar är tillgängliga gratis**, medan dom *fullständiga texterna* och *sökning i arkivet* fordrar att man tecknat ett abonnemang.

Icke-kommersiell

IPS är en icke-statlig och icke vinstdrivande organisation – egentligen en ideell förening (NGO). Som sådan har den i själva verket, tillsammans med många andra NGO:s, rådgivande status inom ECOSOC.

Man kan säga att IPS är en nyhetsbyrå med speciell inriktning på NGO-behoven. Abonnemangen

täcker en del av kostnaderna, men bidrag kommer också från ett stort antal myndigheter och organisationer runt hela världen, såsom Europakommissionen, Utrikesdepartementen i Finland, Norge och Holland, SIDA, Ford Foundation och åtskilliga av FN:s specialorgan, såsom FAO, ILO, UNDP, UNICEF, UNIFEM, UNESCO och WHO.

Nio språk

Som nämnts har IPS sitt nyhetsmaterial tillgängligt på Internet. Ovanligt är att materialet finns översatt och tillgängligt på inte mindre än nio olika språk – naturligtvis på dom "stora" världsspråken engelska, spanska, tyska och franska (mycket av originaltexterna är på spanska eller engelska), men även på dom mer ovanliga språken svenska, finska, norska, holländska och swahili! En mindre del av materialet finns t.o.m. på japanska och indonesiska.

Arkivet går tillbaka till 1995 vad det gäller material på tyska eller svenska, och ända till 1994 för material på engelska, spanska eller norska.

IPS web-server finns i Italien (adress: www.ips.org/). Nyhetsmaterialet finns också "speglat" av andra servrar – för Sveriges del ligger den närmaste servern i Norge, adressen dit är www.link.no/IPS/sve/.

IPS har sitt Stockholmskontor på Tegnérgatan 23.
Telefon: (08) 21 12 80,
e-post: ipsnews@algonet.se ■

Spridda notiser (sammandrag) från IPS under några dagar i maj/juni 2000

2000-05-18

USA vill betala mindre till FN:s fredsbevarande styrkor.

New York (IPS-Thalif Deen): USA har startat en kampanj för att söka stöd för sitt förslag att minska det amerikanska anslaget till FN:s fredsbevarande insatser. Den amerikanska kongressen har redan ensidigt beslutat om en minskning, i strid med FN:s stadgar.

2000-05-22

Burma: Utländska bolag delaktiga i förtryck.

Washington (IPS-Danielle Knight): Tvångsarbete och andra brott mot de mänskliga rättigheterna sker vid byggandet av naturgasledningar i Burma. De europeiska och amerikanska bolag som är delägare i projekten känner till övergreppen men struntar i dem, egentligen ny rapport från Earthrights International, ERI.

2000-06-06

Chile: Pinochets immunitet hävd.

Santiago (IPS-Gustavo González): En appellationsdomstol i Santiago har hävt den förre chilenske diktatorn Augusto Pinochets immunitet. Det innebär att han kan ställas inför rätta för brott mot de mänskliga rättigheterna som begicks under hans tid vid makten 1973-1990. ■

"Millennium Forum", New York

av Jan Bellander

Tiden var 22-26 maj 2000. Närvarande var mer än 1300 personer som representerade ideella, icke-statliga organisationer (NGO:s) i över 100 länder. Ämnet var FN:s framtid, och lokalen var FN:s Generalförsamling i FN-huset i New York. "Millennium Forum" i ett nötskal.

Ända sedan FN:s tillkomst har NGO:s funnits med i bakgrunden av FN:s arbete, som informatörer, som påtryckare, och ofta som bärare av visioner som mången gång kommer i kläm i det dagliga arbetet i världsorganisationens delegationer och kommittéer.

Många NGO:s har också "rådgivande status" i ECOSOC. Att NGO:s har en egen konferens i den lokal som är avsedd för FN:s Generalförsamling är emellertid unikt och har en stor symbolisk betydelse. Där har FN:s Generalsekreterare, Kofi Annan, spelat en stor roll. Han föreslog redan 1997 att en serie möten under FN:s egid skulle hållas under år 2000, bland annat just detta NGO-möte "Millennium Forum".

World Federalist Movement, WFM (som är "paraplyorganisation" för Sveriges Världsfederalister, SVF) har varit mycket aktiv när det gäller att organisera och fullfölja detta "Millennium Forum". Rik Panganiban vid WFM:s New York-kontor säger om konferensen bl.a.

"Allt som allt var det en överväldigande erfarenhet! Cirka 1200 NGO-representanter från mer än 100 länder träffades vid sextio separata möten under dessa fem dagar. Slutdeklarationen var i stor utsträckning en framgång från ett världsfederalistiskt perspektiv. Den innehöll många av våra huvudmål, bl.a.:

- Avgifter till FN skall betalas i sin helhet, i rätt tid och utan villkor
- Reform och demokratisering av Säkerhetsrådet
- Skapandet av en parlamentariker-församling inom FN
- Utökande av rätten för NGO:s att delta i Generalförsamlingen
- Undersöka alternativa inkomstkällor för FN, såsom Tobin-skatt.

Notera att många av dessa förslag kom från icke-världsfederalistiska organisationer, såsom Third World Network, Global Policy Forum och Bahai-rörelsen. Världen håller på att röra sig i "vår" riktning!

Slutdeklarationen, tillsammans med tillhörande temarapporter, kommer att finnas tillgänglig för de statsöverhuvuden som deltar i FN-toppmötet 'Millennium Summit' i september, och även vid olika sammankomster som kommer mellan Millennium Forum och toppmötet.

Världsfederalister från Italien, Japan, England, Sverige, Danmark, Kanada, Indien och USA deltog i mötena."

Slutdeklarationen och de sex temarapporterna, finns tillgängliga på www.millenniumforum.org. Det är intressant att lägga märke till att slutdokumentet – ett ganska långt aktstycke – i nästan alla frågor har rekommendationer som är riktade dels till Förenta Nationerna, dels till medlemsländernas regeringar och dels till "Civil Society", dvs. just till sådana organisationer som sammanstrålat i FN-huset under Millennium Forum. ■

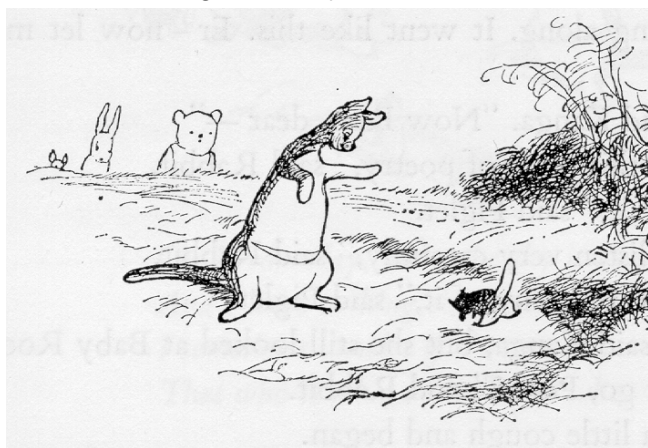

Nalle Puh och rasismen

av Jan Bellander

A A Milne's "Nalle Puh" och "Nalle Puh's hörna" är två barnböcker som inspirerat till en hel del litteratur för vuxna – "Tao enligt Puh", "Puh och Filosoferna", o.s.v. Så varför inte "Nalle Puh och rasismen"?

Sjunde kapitlet av "Nalle Puh" handlar om hur Kängu och Baby Ru kommer till Skogen. Den omedelbara attityden från Skogens övriga invånare är förvåning och misstänksamhet. Kanin säger: "Ett djur som vi aldrig har hört talas om. *Ett djur som bär omkring sin familj i en ficka!*"

Påminner inte det där om vår egen attityd till 'det okända?' "Han har alldeles svart hår så han är nog muslim", eller "Det sägs att hon bara äter grönsaker, en sån där vegan alltså", eller ... Det som är okänt känns ofta en smula farligt, eller i varje fall obekvämt. Bättre då att ha omvärlden kvar oförändrad, just som den alltid varit förut. Minsta möjliga besvär på det sättet.

Kanin gör alltså upp en plan för att bli av med både Kängu och Baby Ru. Och han får med sig både Puh och Nasse, som "sitter och lyssnar med gapande munnar" när Kanin läser upp sin plan.

Planen går ut på ingenting mindre än att kidnappa Baby Ru. Och för att få tillbaka Baby Ru måste Kängu lova "att ge [sig] iväg från skogen och aldrig komma tillbaka mer".

Och planen sätts i verket. Puh distraherar Kängu genom att läsa poesi för henne. Nasse ("som är ett mycket litet djur") hoppar ner i Kängu's ficka och Kängu luras att tro att det är Baby Ru som hon har där. Och så skuttar hon iväg hem, medan Kanin ger sig av till sitt med Baby Ru i famnen.

Ja, som ni förstår går det inte riktigt som Kanin planerat. Kängu blir inte alls rädd när hon upp-täcker Nasse i stället för Baby Ru i sin ficka för hon är "säker på att Christoffer Robin aldrig skulle låta något ont hända Baby Ru". Och Nasse slipper undan med ett bad (det tycker han inte om förstås – kan ni tänka er en gris som badar?). Puh beundrar Kängu för att hon är så bra på att hoppa och får lära sig konsten av henne. Och Kanin själv blir så förtjust i Baby Ru att dom blir de bästa vänner.

Så i boken om Nalle Puh slutar allt i idyll. Men hur är det i verkligheten?

Nästan alla FN:s medlemsländer har anslutit sig till konventionerna om dom mänskliga rättigheterna (MR). En av dom handlar om rasdiskriminering. Ett land, t.ex. Sverige, som anslutit sig till den konventionen antas vidta sådana åtgärder, t.ex. genom lagstiftning, att diskriminering undviks. Regeringarna i FN:s medlemsländer lämnar också med jämna mellanrum in rapporter till en särskild FN-kommitté för mänskliga rättigheter.

Som medborgare i en demokrati har vi ansvar för dom politiska besluten. Det finns också icke-statliga instanser som håller ett öga på hur länderna uppfyller sina åtaganden. Här i Sverige t.ex. finns "Nätverket för MR", som består av föreningar som arbetar för mänskliga rättigheter. Nätverket håller kontakt med departementen, granskar regeringens rapporter till FN-kommittén, och kan eventuellt skicka parallellrapporter dit om man finner att något som bör framhållas inte har kommit med i den officiella rapporten.

För mer information om "Nätverket" kontakta Berith Granath, Svenska FN-förbundet, tel 08-462 25 52, e-post berith.granath@sfn.se.

Bra med lagstiftning, förstås! Men det är bara den ena sidan av saken. I slutändan hänger det på den attityd som den enskilde medborgaren har – det hänger på dig och mig! ■

Citatet: Suveränitet

"FN-stadgan skyddar folkens självbestämmanderätt, deras suveränitet. Men stadgan var aldrig tänkt att innebära rättighet för medlemsstaternas regeringar att trampa på

människors rätt och människors värdighet. Suveränitet innebär skyldigheter, inte bara makt." ■

Kofi Annan (1998)

Engelsk originaltext: "The Charter protects the sovereignty of peoples. It was never meant as a licence for governments to trample on human rights and human dignity. Sovereignty implies responsibility, not just power."

Dagsläget för ICC

Den 5 maj blev Tadzjikstan den nionde staten som ratificerat Rom-stadgarna för ICC, den internationella brottmålsdomstolen. Stadgarna kommer att träda i kraft när sextio stater ratificerat. Till dags dato har nio stater överlämnat ratifikations-dokumentet till FN:s Generalsekreterare, nämligen i tur och ordning Senegal, Trinidad/Tobago, San Marino, Italien, Fiji, Ghana, Norge, Belize och Tadjikistan. Källa: www.un.org/icc

Svenska regeringen har för avsikt att ratificera konventionen under 2001. ■

Världen och Vi (VoV) är en kulturtidskrift som vill diskutera

- förutsättningarna för en global demokratisk rättsordning
- reformering och stärkande av Förenta Nationerna
- federalism på lokal, regional och global nivå

Världen och Vi utkommer med fyra nummer per år.
Web-adress: www.fn-kampanj.org/svf/vov.htm

Ansvarig utgivare:
Bengt Lindqvist

Redaktionskommitté:
= Jan Bellander -- tel / fax (08) 795-6004,
Kärrgränd 36, 162 46 Vällingby
e-post: jan.bellander@swipnet.se
= Karl af Geijerstam
= Peter Lund

VoV skickas till alla medlemmar i Sveriges Världsfederalister (SVF), se rutan till höger. Man kan också prenumerera: helår 100:- kr, lösnummer 25:- kr

Utgiven av Sveriges Världsfederalister (SVF)
c/o Karl af Geijerstam, Kyrkogatan 15
462 33 VÄNERSBORG
postgiro 5 55 50-8
tel 0701-23 23 00

Föreningen Sveriges Världsfederalister (SVF) är den svenska organisationen i World Federalist Movement (WFM).

WFM är en internationell rörelse som sedan 1947 har verkat för reformering och demokratisering av Förenta Nationerna, och för en starkare global rättsordning. WFM, som har konsultativt status i ECOSOC (FN:s ekonomiska och sociala råd), verkar inom olika globala samhällsfrågor, såsom folkrätt, nedrustning, miljö, mänskliga rättigheter och utveckling.

SVF vill också väcka diskussion om federalism och om dess betydelse för fred och utveckling – lokalt, regionalt, och på lång sikt i en federation av alla världens stater, en **demokratisk världsfederation**.

SVF är medlem i Svenska FN-förbundet.

SVF söker med olika projekt bidra till debatten om lösningar på världsomspännande problem samt FN:s reformering. Vi vänder oss särskilt till ungdom med intresse för globala frågor, och använder oss i vårt arbete av moderna medier som Internet.

Web-adress: <http://www.fn-kampanj.org/svf>

Medlemsavgift/år:

helbetalande : 200:- kr
nya medlemmar (första året), samt medlemmar under 26 år : 100:- kr